

1933.

Sølieutenant-Selskabet.

Tirsdag den 14. Februar Kl. 19³⁰

Orlogskaptajn F. Kjølens:

Søofficerers Stabsuddannelse belyst paa Baggrund af
Udlandets Erfaringer.

~~Med et~~
Dudlag uden Forfatter

F. A. H. Fjølens:

Søofficerens Stabsuddannelse
belyst paa Baggrund af
Udlandets Erfaringer.

14 - 2 - 1933.

Indlæg
1 Ste uden Forfatter angivende

"Søofficerers Stabsuddannelse belyst paa Baggrund af Udlandets Erfaringer".

Mine Herrer!

Da jeg for godt et Aar siden kom hjem efter at have gennemgaaet den franske Marinestabsskole, havde jeg tænkt at give Selskabet nogle Meddelelser fra denne Skole og, som Tilsætning til denne noget tørre Kost, meddele nogle Smaating fra den franske Marine i Særdeleshed, samt noget om franske udenrigspolitiske Forhold i Almindelighed.

Da Foredragssæsonen i Fjor imidlertid - vel forberedt som den var fra Bestyrelsens Side - ikke trængte til nogle supplerende Foredrag, betragtede jeg ved Sæsonens Udgang Foredraget som bortfaldet. Naar Selskabet imidlertid nu i Aar har anmodet mig om at holde et Foredrag over nærlig det samme Emne, er det med nogen Ængstelse, at jeg har fulgt denne Henstilling, da meget af alt det, der for et Aar siden var højaktuelt allerede nu har tabt al Nyhedens Interesse.

Frankrigs Afrustningsbomber er jo forlængst eksploderet i Genève sidste Sommer, Briands politiske Nederlag er bragt til Afslutning ved hans pludselige Død, og den franske Marines Koncentrationsplaner er allerede nu forandret efter "Deutschlands" Typens Succes - kort sagt den Smule Krydderi, som jeg i Fjor kunde have opmuntret denne trivielle Kost med, har i Løbet af kun et Aar mistet al sin Kraft, og derfor kan jeg kun i Aften præsentere et Foredrag, hvis Indhold jeg, hvad det underholdende angaar, paa Forhaand maa bede om Overbærenhed for.

Hovedformaalet med at uddanne en ^{SB-} Officer til Stabs-tjeneste maa naturnødvendig være at kvalificere ham til at kunne arbejde i en Marinestab, og da Forbilledet for en Marines forskellige Stabe maa være dannet som formindsket Spejlbillede af vedkommende Lands øverste Flaadestab, vil jeg i det følgende, foruden nogle almindelige Bemærkninger om Stabe, let skitsere Flaadestabenes Betydning og Organisation i forskellige Stater.

Der er ingen Tvivl om, at en stærk Udvikling har fun-

det Sted paa dette Omraade, som Følge af Verdenskrigens Erfaringer, samt at Kravet om Specialuddannelse ogsaa til Stabstjeneste for yngre Officerer er vokset stærkt.

Jeg vil derfor ogsaa omtale de Skoler, man i Udlandet har skabt for at opnaa dette ønskelige Resultat, nemlig en velkvalificeret Stabsofficer.

Selve Ordet Stab skriver sig, saa vidt jeg har kun et udfinde, fra det oldnordiske Ord "Stafr", der i direkte Oversættelse betyder Stav. Ordet er senere kommet til at symbolisere den ~~Højst~~kommanderende Militær, og Symbolet findes stadig visse Steder i Udlandet, saaledes bærer f. Eks. "Maréchal de France" som bekendt en Kommandostav til Galauniform, og har saaledes ligesom næsten alle øvrige Galauniformseffekter sin Rod i den oprindelige daglige brugte Uniform.

I Tidernes Løb har Udviklingen imidlertid medført, at Betegnelsen Stab i højere Grad er overført som Betegnelse paa de Krigere, der uden at anføre nogen bestemt Troppeafdeling tjente Anføreren som Medhjælpere.

Den Tanke, der ligger til Grund for Oprettelsen af en Stab, er imidlertid hverken af ren militær eller maritim Art. Det er ikke for meget sagt, at Principperne, som ligger til Grund for en Stab, paa en eller anden Maade findes i alle større Industrier eller Handelsforetagender. Hvis man nemlig opfatter Ordet generelt, kan det bruges af alle, som assisterer med en særlig Tjeneste, det vil sige arbejder i fælles Tjeneste mod et fælles Maal.

Det er dog almindeligt, naar man taler om en Stab i dens ~~re~~ militære Betydning, at man - som allerede nævnt - dermed nærmere betegner det Antal Officerer, som hjælper Admiralen eller Generalen at dirigere de militære Operationer. Undersøger man nu forskellige Mariners moderne Definition paa en Stab, kan Ekstrakten heraf udtrykkes som: Det upersonlige Hjelpeorgan for den Kommanderende, hvilken Definition ligger til Grund for, hvad jeg herom skal nævne i Aften.

Dette Hjelpeorgans Opgaver kan summarisk udtrykkes i følgende 3 Punkter:

1) At samle og vedligeholde i klar og let tilgængelig Form alle Detailler og Oplysninger, som den Kommanderende maatte behøve

til sin Afgørelse.

2) At udarbejde i Detailler de nødvendige Instruktioner til Udførelsen af disse og at sikre at den administrative Forsyningstjenste bliver forberedt i Overensstemmelse hermed.

3) At sikre, at de ledende Instruktioner for Personellet's Uddannelse er i Overensstemmelse med Admiralens Principper og samstemmer med hans strategiske og taktiske Synspunkt.

Medens man i næsten alle andre Forhold kan diskutere om Krigserfaringernes Nytte og maaske maa give det franske Ordsprog Ret, naar det siger "l'historier nous apprend qu'il renseigne rien", saa er nu alle enige om - i Udlandet i alle Fald - at Krigserfaringerne til Søs som til Lands har vist Nødvendigheden af at have Stabe, som er organiseret efter ganske bestemte Principper. Dette er ikke en Teoretikers Værk, men frembragt af Krigens haarde Resultater. Det var Virkeliggørelsen af det Princip - der alt for tøvende blev knasat - nemlig at Chefen for en hvilkensomhelst Virksomhed kun skal beskæftige sig med større Problemer, og at alle Detailler skal udarbejdes af Medhjælpere. Altsaa følge et andet af de bevingede Ord, som jeg ikke ved med hvor meget Ret, man tillægger Napoleon "at den Højstkommanderende aldrig bør gøre det selv, som han kan overlade til andre".

Manglen paa tilstrækkeligt uddannet Personel hertil medfører, at Chefen bliver overbebyrdet med Detailarbejde.

Dette Princip i Forbindelse med et andet - ikke mindre vigtigt - nemlig Adskillelsen af "Operations-ledelsen" og "Forsynings- og Administrations-" er den fundamentale Basis for en moderne Stabs Organisation. Resultatet er i korte Træk det, at den kommanderende herved bliver i Stand til at vie de store Spørgsmaal sin hele Opmærksomhed, og ikke som Englænderne siger: "sidde og gnidre med Detailspørgsmaal".

Det er indlysende, at man ikke skaber en saadan Stab blot ved at koncentrere et vist Antal Officerer i en Bygning og samle dem under Navnet "Marine Stab". Dette er langt fra Tilfældet. Ingen Stab vil kunne gøre Gavn i Krigstid med mindre de Officerer, som gør Tjeneste i den i Fredstid er forberedt hertil.

Dette nødvendiggør en særlig Uddannelse af de Officerer, som nu vælger dette Speciale, der er ligesaa nødvendigt, som et

hvilken som helst andet Speciale indenfor en Marine. En saadan Uddannelse skal have til Formaal at uddanne Søofficerer til at kunne arbejde som Led i et saadant "Hjælpeorgan for den Kommanderende" og derved sikre Ensartethed i militær Opfattelse og Metode i al Udarbejdelse og Redigering af militære Planer og Ordre.

Hvis man nu vil til at undersøge, overgaa, hvorledes de forskellige større og mindre Mariner har løst disse Spørgsmaal, falder det naturligt, som altid naar det drejer sig om maritime Sager, først at vende Blikket mod det store Forbillede for alle Landes Flaader, nemlig den engelske Marine.

Igennem en historisk Udvikling, som det vil føre for langt her at komme ind paa, fandtes ved Krigsudbruddet i England en i 1912 oprettet Flaadestab, som iøvrigt ikke var krigsmæssig organiseret, med 3 Afdelinger, henholdsvis 1) Efterretningsafdelingen 2) Operationsafdelingen og 3) Mobiliseringsafdelingen. Denne Stab omorganiseredes fuldstændig i 1917 af Lord Jellicoe, saaledes at den ved Fredsafslutningen omfattede 11 forskellige Afdelinger. En Del af disse er imidlertid atter blevet nedlagt eller slaaet sammen med andre, saaledes at "Naval Staff" efter 1928 i Hovedtrækkene er saaledes organiseret:

I Spidsen staar First Sea Lord, der foruden at være Flaadens virkelige militære Chef i Krig og Fred samt *Lederen* af hele den militære og civile Administration ~~er~~, er Chef for Marinestaben. Han har 2 underlagte Chefer, nemlig: "The Deputy Chief of Naval Staff", der har alle Spørgsmaal angaaende Organisation, Øvelser m.m. under sig, medens: "The Assistant Chief of Naval Staff", *ledet* alle taktiske Spørgsmaal samt Udvikling af Materieller.

Under disse 2 Chefer - som Regel en Vice- og en Kontreadmiral - ligger følgende Afdelinger med et samlet Perscnel paa ca. 150 Officerer.

1) Naval intelligence Division. (Efterretningsafdeling), der nærmest har alt Efterretningstjenesten vedrørende

2) Plans Division (Planlæggelsesafdelingen). Der har alt vedrørende Strategi og Politik, Planer for Flaademanøvre etc. samt endvidere ogsaa er Bindeleddet med Handelsmarinen og dennes Forsvar under Krig.

3) Operations Division (Operationsafdeling). Manøvre, Flaa-

defordeling samt Forberedelse af ^{detaillerede} Operationsplaner.

4) Training and Staffs Duties Division (Øvelse og Stabsafdeling). Uddannelse og Personelsager. Stabes Organisation og desuden Artilleriøvelser.

5) Tactical Division (Taktisk Afdeling). Taktiske Instruktioner og Haandbøger samt Søminevæsen.

6) Naval Air Division (Marinens Flyvevæsen), der har alt vedrørende Luftvaabensspørgsmaal i Flaaden.

Stabene i underlagte Flaadestyrker og Orlogshavne organiseres efter ganske lignende Principper, men selvfølgelig med reducerede Afdelinger og Personel alt afhængig af Kommandoens Størrelse og Betydning.

Hvad Uddannelsen i Stabsvirksomhed angaar skal jeg indskrænke mig til at sige, at der paa Naval Staff College i Greenwich uddannes ca. 40 Officerer om Aaret paa et rent Stabskursus, hvis Formaal er at sikre den engelske Flaade en ensartet Opfattelse af Strategiske og taktiske Spørgsmaal, samt drage Om-sorg for at Studiet af Vaabenes Anvendelse i Krig fremtidig ikke sættes i Skyggen af Arbejdet med Vaabenes Teknik.

Gaar vi nu fra England til dens store Konkurent^r i maritime Spørgsmaal nemlig U.S.A., saa er det ikke lykkedes mig at finde tilstrækkelig gode Oplysninger om den nys reorganiserede hypermoderne Marinestab, hvorfor jeg direkte skal overgaa til det næste Spørgsmaal og bemærke, at Amerika har Æren af relativt tidligt at have indset Nyttens af stabsuddannede Officerer, og her-til har den i alle Tider navnkundige sømilitære Forfatter Mahan væsentlig bidraget.

Allerede i 1884 oprettedes Naval War College, der under forskellige Vilkaar har eksisteret lige op til Verdenskrigen, og efter denne atter optaget sin Virksomhed som et udpræget Stabskursus.

Undervisningen varer eet Aar og følgende Fag doceres: Strategi, Taktik, Kommandoførelse, Politik, Logik og Folkeret.
Chefen for Skolen er en Admiral, og der er desuden knyttet en halv Snes Skoleofficerer foruden enkelte Landofficerer og civile Professorer til Skolen.

Undervisningen bygger udelukkende paa Foredrag, Selv-

studier, Søkrigsspil og Diskussioner, men desuden findes her ogsaa en typisk moderne amerikansk Undervisningsform, nemlig Korrespondanceundervisningen, som gør, at ogsaa udkommanderede Søofficerer kan følge Undervisningen pr. Korrespondance.

Eleverne er relativt gamle ~~idet~~ Stabskursuset ^{først} gennemgaaes først i ca. 40 Aars Alderen. -

Da Tyskland ifølge Versaillestraktaten ikke mere maa besidde nogen Marinestab, kan nogen Model her fra dette Land, hvor Stabsprincippet først saa sin Vugge, nu ikke findes ved et overfladisk Syn. Dog behøver man ikke at lede længe for at finde en Flaadestab, hvorpaa der blot er klistret en anden Etikette. Marinekommandoamt, der er delt i 3 Afdelinger, nemlig henholdsvis:

1. Forsvarsafdelingen,
2. Flaadeafdelingen og
3. Folkeretsafdelingen,

præsterer nemlig realiter det samme Arbejde, som tidligere udførtes i Admiralstaben. Den kommanderes af en Kontreadmiral, som er umiddelbart underlagt Chefen for Marineleitung, som er en Admiral, der har den øverste ansvarshavende Kommando- og Administrationsmyndighed. Der er udelukkende tilkommanderet militært Personel, og Arbejdet er fordelt saaledes, at 1'Afdeling væsentlig beskæftiger sig med Personel-Uddannelse og Organisation, 2'Afdeling med strategiske og taktiske Spørgsmaal og 3'Afdeling med ^{alle} Spørgsmaal vedrørende Folkeret og Folkeforbundsspørgsmaal.

Nogen Stabsskole findes ikke mere, i hvert Fald ikke officielt, thi Versaillestraktaten forbyder som bekendt ogsaa Tyskland at give saavel Sø- som Landofficerer nogen videregaaende Uddannelse, hvorfra dog undtages de rent vaabentekniske Specialskoler, hvori man ogsaa uden Tvivl snart vilde finde, hvad man søgte, hvis man kunde undersøge disse Skoler tilbunds.

Hvad Norge og Holland angaar, saa skal jeg forbigaa disse i Hast, da disse Landes Organisation af disse Spørgsmaal ikke frembyder noget af særlig Interesse, og vende mig til vort andet Naboland, nemlig:

Sverrig. Her finder man et af de Lande, der tidligst har indset Betydningen af Begrebet Marinestab, idet en saadan oprettedes allerede i 1884. Hele den svenske Marines Organisation har været Genstand for talrige Overvejelser, og de senere Aar har da ogsaa set flere interessante Kommissionsbetænkninger angaaende dette Spørgsmaals Løsning. Nærmere at analysere disse her vil føre for vidt, idet de ^{færreste} af dem endnu er traadt ud i Livet, og jeg skal derfor indskrænke mig til at skitsere Ordningen, hvis Principper knæsattes allerede i 1911.

Marinestaben er en raadgivende militær Institution, der direkte er underlagt Sjøforsvarsdepartementet. En Viceadmiral er Chef for Staben, der er det øverste Organ for Krigsberedskab, idet Chefen for Marinestaben under Mobilisering indtræder som Chef for det samlede Søforsvar. Staben er inddelt i 5 Afdelinger nemlig:

Mobiliseringsafdelingen, der udarbejder Mobiliseringsplaner og skaffer Oplysninger om Handelsflåden.

Operationsafdelingen, der har alt vedrørende Flaadens Optræden under Krig, Udarbejdelsen af Operationsplaner etc.

Kommunikationsafdelingen, der har Signal- og Kystefterretningsvæsen samt Søtransportvæsen, Telefon- og Telegrafvæsen etc.

Organisationsafdelingen: Planer for Øvelser. Personel og Materiel.

Udenrigsafdelingen: Oplysninger fra fremmede Mariner, Efterretningsvæsen, Søkrigsstudier og Biblioteksvæsen.

Under Krigsforhold oprettes et Højkvarter med Kongen som Krigsherre og med Chefen for Marinestaben som Leder af det sømilitære Forsvar, samtidig overgaar Marinestaben delvis til Højkvarterets Marinestab. Det er nærmest mod dette Punkt at den tidligere nedsatte Kommission har rettet sin Kritik, idet man hævder, at Krigsorganisationen principmæssig maa være det samme som Fredsorganisationen.

Hvad Stabskursus angaar finder man her den bekendte

Søkrigshøjskole, hvor Undervisningen tidligere fandt Sted paa et-
aarigt obligatorisk almindeligt Kursus, som havde til Formaal at
bibringe baade Søofficerer og Kystartilleriofficerer med mindst
4 Aars Tjenestetid videregaaende Kundskaber. Derpaa fulgte et -
ikke obligatorisk - højere Kursus for Officerer, der havde gen-
nemgaaet det almindelige Kursus.

Tidligere, ifølge Bestemmelser af 17/9 23, var der i
alle højere Kursus 5 Afdelinger, nemlig det almindelige højere
Kursus samt et Kystartillerikursus, et Artilleri-, et Torpedo-
og et Minekursus.

I det almindelige højere Kursus var Undervisningen
ganske vist ogsaa beregnet paa at dygtiggøre Officererne til Stabs-
tjeneste, men Kritikken satte dog nærmest ind her, idet den hævde-
de, at man savnede et udpræget Stabskursus, ganske ligestillet
med de tekniske Kursus. Dette har baaret Frugt og fra 1'Oktober
1931 er det højere almindelige Kursus blevet lavet om til et rent
Stabskursus.

Dette Stabskursus har til Formaal at uddanne Officerer
til Tjenesten ved Stabe ombord og i Land. Til at gennemgaa dette
tages et nærmere fastsat Antal Officerer, der ansøger om det, og
som har bestaaet Examen paa det første almindelige Kursus med en
Gennemsnitskarakter af mindst 7,8. Da Karaktererne gives fra 0 til
10, ser man, at der stilles store Krav.

Stabskursuset begynder hvertandet Efteraar og er eet-
aarigt, d.v.s. Arbejdsaaet regnes til 6½ Maaned.

Undervisningen paa Stabsskolen, der udtrykkelig er paa-
budt at skulle ledes i praktisk Retning, omfatter: Strategi, Taktik, Ma-
rineorganisationslære, Forbindelseslære, Skibbygning, Luftkrigs-
kunst, Landkrigskunst, Folkeret samt Russisk.

Undervisningen gives rent universitetsmæssig, altsaa i
Foredragsform, dog saaledes at Eleverne senere modtager Afskrift
af Foredragene. Eleverne udarbejder skriftlige Hjemmearbejder i
Ordreskrivning, deltager i Søkrigsspil samt holder Foredrag.

Skoleaaret afsluttes af en fortrinsvis skriftlig Examen
hvor der bl.a. er bestemt, at Lærerne og Censorerne ikke maa kun-
ne se, hvem af Eleverne, der har lavet de respektive Arbejder;
disse maa altsaa ikke forsynes med Navn men med Mærke. En tilsyne-

ladende meget tiltalende Bestemmelse.

Søkrigshøjskolen kommanderes af en Officer af Kommandørklassen, endvidere findes een Adjudant, som tillige er Bibliotekar, samt diverse Lærere i de respektive Fag. Alt ialt har der været stor Tilfredshed med Søkrigsskolens Virksomhed, der bl. a. ofte har haft fremmede Officerer, og som bekendt har ogsaa vor Marine nydt godt af at danske Søofficerer har besøgt denne udmærkede Skole.

Inden jeg nu forlader den hjemlige Østersø, for at vende mig til Middelhavslandenes Flaader, maa jeg beklage, trods Forsøgher paa, ikke at have kunnet faa tilstrækkelige Oplysninger om disse Forhold i "^{Socialistiske} De forenede Sovjet-Republikker"^{Forbunds}s Marine. Selv om Taagen over dette Lands Marine er ved at lette, er de militære Forhold her dog endnu saa vanskelige at trænge ind i, at man hellere maa lade dette Land ligge foreløbig.

Karakteristisk for Forholdene i Italien^{er}, at her findes en fælles Overstab for Marine, Hær og Flyvevæsen, der udarbejder Planer for den samlede Ledelse og under Chefen for denne findes Marinestaben, der varetager den konstante Forberedelse vedrørende al Søkrig. Denne ledes af en Viceadmiral, som har Titel af Marinestabschef, og som har en Kontreadmiral som Souschef. Den deles i 6 Afdelinger og eet Sekretariat, nemlig 1', 2', 3' og 4' Afdeling, der beskæftiger sig med Operationers Planlægelse for henholdsvis: Overfladeskibe, Undervandsbaade, Luftfartøjer og Kystforsvar. 5' Afdeling har med Søtransport og Mobilisering at gøre og 6' med Kode og Chifferskrift.

Direkte under Marinestabschefen findes Marinestabsskolen i Livorno "Istituto de guerra marittima" hvis almindelige Organisation og Undervisningsplan er ordnet paa nærlig ganske tilsvarende Maade som i Frankrig, hvorfør jeg vil overgaa til at omtale dette Lands Stabskole noget mere indgaaende.

Som allerede tidligere nævnt er den ^(S) franke Marineorganisation udviklet som direkte Resultat af Erfaringer fra Krigen og er baseret paa en Ensartethed i saavel Marinens som Hærens og Luftvaabenets Struktur, hvad Organisationen angaar, og hviler paa følgende Grundprincipper, der oven i Købet udtrykkelig er præci-

cerede i Loven:

- 1) Adskillelsen mellem Kommando og Administration.
- 2) Administrationen er underlagt Kommandoen vedrørende alle militære Spørgsmaal.

Medens alle Flaade-Operationer før og i Begyndelsen af Krigen paahvilede Flaadechefen til Søs, brød dette System ganske sammen som Følge af, at Krigen foregik paa flere Krigskuepladser. Derfor er al Ledelse af Krigsoperationer nu samlet i Land.

Marinestaben kommanderes af en Viceadmiral, der er direkte underlagt Ministeren og paa Krigstid designeret til Øverstkommanderende over det samlede Forsvar til Søs. Altsaa Indehaver af den højeste Kommando over Flaaden og udøvende denne Myndighed i Land. Under ham er ansat 2 Souschefer (Kontreadmiraler), der har fordelt Marinestabens 4 Afdelinger samt en Del Kontorer under sig, nemlig:

- 1) Organisationsafdelingen, der beskæftiger sig med:
 - a) Indelingen af Flaadestyrker.
 - b) Indre Organisation af Enhederne. Mobilisering.
 - c) Perscnellet, Uddannelse, Diciplin, Avancement etc.
- 2) Efterretningsafdelingen, paa hvilken der lægges uhyre Vægt, idet der altid hævdes, at den, der er bedst underrettet, har de bedste Betingelser for at handle.
 - a) Den beskæftiger sig med Indsamlingen af og Behandlingen af Oplysninger fra fremmede Mariner samt
 - b) Folkeretsspørgsmaal.
- 3) Operationsafdelingen, der har 2 Kontorer nemlig
 - a) Operationsplaner, Navigation og
 - b) Øvelser.
- 4) Forsyningstjenesten med 3 Kontorer
 - a) Værftsspørgsmaal
 - b) Forsyninger
 - c) Transportvæsen

Foruden denne store Marinestab, der er beliggende i Marineministeriet i Paris, og de forskellige overordnede Marinechefers Stabe i de 4 forskellige Marine-Zoner, som Frankrig er delt i, findes der ikke alene Stabe i alle større Flaadeafdelinger, men alle Kommandoposter disponerer over et saadant Hjælpeorgan, som er opbygget ganske over samme Model som ovenfor nævnt. Efter Kommandoens Betydning er saa een eller flere af ovennævnte Afdelinger besat. Baade selvstændige Skibshefer og selv Gruppechefer i Torpedo- og Undervandsbaade disponerer altid over mindst een stabsuddannet Officer, som i saa Fald efter Omstændighederne maa forene een eller flere af ovennævnte Afdelinger.

En Stabs Normal-Personel bestaar i Almindelighed af en Chef, een eller to ^{et Antal} Afdelingschefer, foruden et Sekretariat.

Maréchal Foch har Æren af Planlæggelsen af ovennævnte Organisation, og som Grundlag for alt Stabsarbejde ved et vanskeligt Spørgsmaals Løsning har han - der iøvrigt nu paa "Ecole supérieure de Guerre" (Hærens Stabsskole) citeres næsten lige saa hyppigt som Napoleon - udtalt, at det først og fremmest gælder om at finde ud af: "De quoi s'agit - il" (Hvad drejer det sig om) og dernæst at undersøge: "Hvem er den bedst underrettede i Sagen".^b Er disse 2 Spørgsmaal besvaret rigtigt vil det sikkert hjælpe væsentlig til en god Løsning af saavel smaa som store Opgaver.

Hidtil har jeg kun omtalt Marinestabenes Organisation og iøvrigt ikke berørt den almindelige Administration af Marinestyrelser, men nu paa Faldrebet til at omtale den franske Marinestabsskole, falder jeg for Fristelsen til at gaa lidt udenfor Foredragets Ramme og vise Tilhørerne en skematisk Oversigt over det samlede franske Forsvarsministerium, som har den besynderlige Egenskab, at dette for blot et Aar siden endnu var Fremtidsprojekt, medens det allerede nu er forældet.

(imidlertid)

Da det oprindeligt var opstillet for at sikre Ligeberettigelsen af alle 3 moderne Værn; Hær, Marine og Luftværn og antagelig kun er faldet som Følge af Modstand fra Hærens Side - Europas største Armé - der mente, at den maatte have størst Indflydelse, vil man sandsynligvis en skønne Dag atter opleve denne Lov. Det kan som Følge heraf maaske *have* nogen Interesse ogsaa for den Kommission, der for Tiden her hjemme arbejder med en delvis Sammenslutning af nogle tekniske Virksomheder for

vore 2 Værns Vedkommende, samt inukommende at Afrustningsloven forudsætter et Enhedsministerium for samtlige Statsbevogtningsgrene.

[Plan I.]

De franske Søofficerer, der ønsker og eger sig til at gennemgaa Stabsuddannelse, søger Optagelse paa Ecole de Guerre Navale, der er en ren Stabsskole, hvis Undervisning falder lidt senere end de andre Specialskoler saasom Artilleri-, Torpedo-, Undervandsbaads- og Radioskolerne. Den har til Huse i Paris og dens Tilblivelseshistorie og Plan skal jeg nu i det følgende gennemgaa:

Efter talrige forudgaaende Projekter og Skrivelser, hvoraf de ældste dateredes fra 1887, etableredes Skolen første Gang i Aaret 1895 under Navnet "Ecole de Guerre de la Marine" og havde til Opgave at give Søofficerer, der var naaet en vis Alder, en højere sømilitær Uddannelse. Skolen dannedes væsentlig med den langt ældre "Ecole superieure de Guerre" som Forbillede, en Skole der oprindeligt var grundlagt af Napoleon for Hærens Officerer.

I de første Aar førte Skolen en omtumlet Tilværelse, idet den snart befandt sig ombord paa en Krydserdivision, snart delvis ombord delvis i Land for til sidst udelukkende at faa Sæde i Paris. Navnet forandredes ogsaa stadig, fra det oprindelige "Ecole des hautes etudes de la Marine" til "Ecole superieure de ^{la} Marine" og til det nuværende "Ecole de Guerre Navale".

Under Verdenskrigen fra 1914 til 1920 var Skolen midlertidigt lukket.

Medens den franske Marine tidligere ikke havde lagt nogen Vægt paa at forsyne de udrustede Flaadestyrkers Chefer med Stabe, lærte Krigens Erfaring, at disse var ubetinget nødvendige, og man maatte derfor i Løbet af Krigen skride til at organisere og delvis improvisere saadanne Stabe.

Disse blev først væsentlig organiseret som Hærens ligeledes langt ældre Stabe. - For nu at tilfredsstille dette pludselige Behov af stabsuddannet Personel forandredes "Ecole superieure de la Marine", der havde den tidligere nævnte Opgave ved

Decret af 2^e Maj 1921 og deltes i 2 Afdelinger, nemlig:

I. "Ecole de Guerre Navale" hvis Hovedopgave er at give Søofficerer en Specialuddannelse paa 1 Aar, som gør dem egnet til at gøre Tjeneste i Stabene, samt som secundær Opgave ogsaa at gøre dem skikket til at have Kommandoer og udvikle deres almindelige militære Kultur.

II. "Centre des hautes Etudes navales" som væsentlig har til Opgave at give ældre Officerer (Kommandører) et særligt udvidet Kursus (6 Maaneder), inden de tiltræder højere Kommandoposter.

I det følgende omtales kun her Afdeling 1. nemlig "Ecole de Guerre Navale".

Skolen kommanderes af en Officer af Admiralklassen og er underlagt "Etat Major Generale de la Marine" (Marineministerens sømilitære Stab).

Skolens Formaal er at uddanne Officerer til Specialtjenesten i Stabene. Den har ligeledes til Opgave at udvikle deres almindelige almene militære Viden, og den skal til Slut sikre den ensartede Udforming af Ordre og Direktiver udstedt af de forskellige Kommandomyndigheder. Den rekrutteres af de ældste Lieutenant de vaisseau, hvis Alder ligger i sidste Halvdel af Tredive og som opfylder visse Fordringer om Søfart og Udkommandoer. Der optages hvert Aar et nærmere af Ministeren fastsat Antal som Regel 14 a 16 Officerer efter at disse skriftlig har ansøgt derom og anbefales af deres Chefer samt efter at have bestaaet en Adgangseksamen.

Fordringerne hertil er Udførelsen af et skriftligt Arbejde der viser Kandidaternes intellektuelle Modenhed og tekniske Færdighed, samt Besvarelsen af visse mundtlige Spørgsmaal Tjenesten vedrørende, som en dertil udnævnt Jury stiller.

Forinden den teoretiske Undervisnings Begyndelse skal Eleverne efter bestaaet Adgangsprøve i 2 Maaneder udkommanderes med forskellige af Flaadens Enheder.

Undervisningsaaret er paa 12 Maaneder og paabegyndes hver 1^e December. Undervisningen deltes i Hovedfag og Bifag. Til Hovedfagene hørte den teoretiske og praktiske Undervisning i:

Strategi og Taktik.
Overflødefartøjers Taktik.
Undervandsbaadstaktik.
Luftfartøjstaktik.
Stabstjeneste.
Forbindelsestjeneste.

Til Bifagene hørte en Række forskellige Fag af sømilitær og politisk Art, som jeg senere skal nævne. Hovedvægten i Undervisningen lagdes ganske udpræget paa Hovedfagene.

Undervisningen suppleres med Besøg paa forskellige Marinestationer, Flyvepladser, Fabrikker, Deltagelse i de store samlede Manøvrer i Flaade og Hær etc. etc.

I Løbet af Undervisningsaaret, der deles i 2 Semestre, skal hver Elev udarbejde:

- 1°. I første Semester: et individuelt Arbejde hentet fra Søkrigshistorien.
- 2°. I andet Semester: et strategisk-taktisk Arbejde fælles for alle Elever omhandlende en given Situation før og efter et Krigsudbrud.

Begge Arbejder er bundne og tildeles af Skolen.

I andet Semester gennemgaar Eleverne en Afgangseksamen, der bedømmes af en Jury sammensat af en Viceadmiral, 2 Kontreadmiraler samt 2 Kommandører, deriblandt Skolechefen og Direktøren for Undervisningen.

Afgangseksamen omfatter:

- 1°. Skriftlige Prøver, nemlig:
 - a) Det historiske Arbejde samt
 - b) Det strategiske-taktiske Arbejde, som begge allerede er omtalt.
- 2°. Mundtlige Prøver.
 - a) Et Foredrag over de Ideer der er fremsat i det strategisk-taktiske Arbejde, som efterfølges af en teoretisk Diskussion.
 - b) Et Foredrag over det *historiske* Emne, ligeledes efterfulgt af teoretisk Diskussion.
 - c) En Examination over en Skibs-Chefs almindelige Pligter

hvad angaar Installation, Vedligeholdelse samt Anvendelse af Materiellet ifølge de Konferencer, som er holdt desangaaende paa Skolen.

Der gives for disse Eksaminer Karakterer fra 0 - 20, efter særlige Regler for hvert Fag.

Efter Afgang fra Skolen faar hver Elev et Diplom som Bevis for at have gennemgaaet Skolen og bestaaet Eksamen og anvendes derefter saa godt som udelukkende som specialuddannet Officer i Flaadens respektive Stabe.

Skolens Personel bestaar af:

Skolens Chef, en Officer af Admiralklassen.

Dennes Adjutant, en Capitaine de Corvette.

2 Kommandører, hver Undervisningsleder (Direktør) samt Lærer i Strategi og Taktik henholdsvis for E.G.N. og C.d.H.E.

5 Officerer, Kommandørkaptajner, eller Orlogskaptajner som Lærere i:

Taktik for Overfladefartøjer.

" " Undervandsbaade.

" " Luftfartøjer.

Stabstjeneste.

Forbindelseslære.

Ovennævnte Personel af Søofficersklassen er som overalt anvendt i Frankrig ved Udkommandoer tilkommanderet Skolen i 2 (højst 3) paa hinanden følgende Aar.

Undervisningen faldt fra Tirsdag til Fredag incl., medens Lørdag og Mandag som Regel reserveredes til skriftlige Arbejder i Hjemmet. Undervisningen, der er strængt akademisk og finder altsaa Sted i Foredragsform, faldt hver Dag mellem Kl. 0915 og Kl. ca. 12, indenfor hvilken Tid der gennemsnitlig holdtes 2 Foredrag med ca. 40 Min. Mellemlum.

Undervisningen genoptoges om Eftermiddagen Kl. 1430 og bestod som Regel da af et enkelt Foredrag eller praktiske Øvelser.

Læreren var ikke bundet af en bestemt begrænset Tid til ~~disse~~ Foredrag, idet ~~dette~~ varierede alt efter Emnets Størrelse fra 3/4 Time til 2 Timer, dersom Foredraget varede over 1 Time deltes det dog som Regel. Lærebøger benyttedes ikke, men dels fik Eleverne udleveret et Resumé af de respektive Foredrag, efter hver

Forelæsning, dels blev de respektive Læreres Foredrag for største Delen trykt og derefter uddelt til Eleverne efter hvert afsluttet Semester.

Der anvendtes ubetinget flest Timer paa Stabs-tjeneste og Søkrigsspil med dertil hørende Ordreskrivning.

Undervisningen omfatter følgende Grupper, idet det maa bemærkes, at nogle af Fagene var delvis fortrolige, medens andre var helt fortrolige d.v.s. aldeles lukket for udenlandske Officerer.

I Hovedfag.

- Foredrag i:
- 1) Almindelig Strategi.
 - 2) " Taktik.
 - 3) Anvendt Taktik for Overfladefartøjer.
 - 4) " " " Undervandsbaade.
 - 5) " " " Luftfartøjer.
 - 6) Stabstjeneste. a) Kendskab til Stabe.
b) Ordreskrivning.
 - 7) Kommandoforhold og Organisation af
Flaadekommandoer.

Praktiske Øvelser (Søkrigsspil).

- 1) Almindelig Taktik.
- 2) Kombinerede Øvelser.
- 3) Anvendt Taktik for Overfladefartøjer og
Signaløvelser.
- 4) Anvendt Taktik for Undervandsbaade.
- 5) " " " Luftfartøjer.
- 6) Stabstjeneste.

II Bifagene omfattede dels Forelæsninger i marinetekniske

Fag saasom: Søminevæsen, Artilleri, Skibbygning, Maskinlære, ^dBugetopstilling og Lægevæsen.

Dels Forelæsninger i Landkrigskunst og endelig Forelæsninger over Emner af forskellig Art saasom Søkrigshistorie, Udenrigspolitik, Folkeret, Nationaløkonomi, etc.

Efter Valg kunde man ogsaa deltage i Engelsk eller Tysk Undervisning og for den sportsmæs-

sige Side af Elevernes Undervisning, var der sørget ved frivillige Ridetimer paa Hærens Stabsskole.

Hvor fristende det end vilde være at komme ind paa, hvad Undervisningen omfattede i de forskellige Fag, vil dette dog føre ud over den Tid, der her er mig beskaaret; skulde nogen interessere sig herfor, kan jeg henvide til min Rapport. Jeg skal indskrænke mig til at omtale, at Hovedfaget "Stabskendskab" omfattede almindelig Kendskab til Stabe, deres historiske Udvikling, dens Arbejdsmetode samt Ordreskrivning og Gennemgang af Reglerne for en Operationsplans Tilblivelse i en moderne organiseret Flaadestab, og dennes Omdannelse til en Operationsordre. Den praktiske Form for Stabstjeneste blev udført igennem Søkrigsspil, hvor Eleverne først udfærdigede Operationsplanen og Ordren i stadig voksende Opgaver, som saa senere blev kritiseret og til Slut spillet i Krigsspil, *hvor det altid beordredes, at der ikke skulde bevises af Krigsspil, men at disse kun tjener til Problemernes Drøftelse og de Følgende.* Karakteristisk for disse Spil var det, at de gennem hele Skoleaaret behandlede samme stadig fremadskridende Situationer, der f. Eks. begyndte i Middelhavet ved Gibraltar og endte i det græske Arkipelag, og hvor de enkelte Fæder spilledes mere eller mindre detalⁱleret. De tidligere, ogsaa i Frankrig, spillede taktiske Spil, er nu forladt, og henlagt til Special-taktiske Foredrag. Man spillede nu egentlig kun et Slags Enhedssøkrigsspil, som paa en-efter min Mening - meget tiltalende Maade forenede saavel det strategiske som det taktiske Spil, en Spilleform, som jeg ligeledes detailleret har gjort Rede for i en Rapport til Marineministeriet.

Som Helhedsindtryk kan jeg fremhæve, at der arbejdes meget alvorligt og energisk paa denne Skole, samt at Lærekrafterne gennemgaaende har en høj Standard. Dette gælder i Særdeleshed de civile Professorer, der underviser i de med Hærens Stabsskoles fælles Fag af politisk Karakter, hvoraf kan nævnes f. Eks. den kendte Forfatter Professor ved Sorbonne Mr. André Siegfried, (der f. Eks. i sin Foredragsrække om Undersøgelsen af den amerikanske Handelspolitik fik en Betaling af 1400 frcs. pr. Foredrag) Frankrigs første Expert i Folkeret Professor Basdevant o. s. v.

En Svaghed, havd angaar de militære Lærere, var, at de alle lige fra Chefen skulde skifte hvert 2' Aar, hvilket skab-

te Vanskeligheder med stadig at sikre Skolen kvalificerede Lærerkrafter samt vedligeholde Skolens Traditioner, selv om man altid havde Opmærksomheden henvendt paa at finde fremtidige Læreremner blandt Eleverne.

Skolens Force laa ubetinget deri, at Eleverne lærte at gennemarbejde og studere et Emne samt stimulerede Officererne til i Fremtiden at arbejde videre paa egen Haand.

I denne Retning havde Skolen utvivlsomt bragt det vidt, og dens Styrke laa muligvis mere heri end ligefrem i at docere bestemte Doktriner, noget man ofte savnede f. Eks. efter et Søkrigsspil eller i Hovedfagene Taktik og lign.

Den daglige Timeplan bidrog til, at Eleverne ikke følte sig overanstrengte af Skolens Arbejde, selv om der til Tider kunde være overordentlig meget at bestille især med at udarbejde skriftlige Cpgaver og Foredrag.

Skolen nød almindelig Anerkendelse og maa siges at svare til sit Formaal, selv om dette kun naas ved intensivt Arbejde baade fra Elevernes og Lærernes Side.

Der var særlig 2 Læresætninger der altid indskærpedes Eleverne, nemlig at det gjaldt for fremtidige Chefer - "de præparer lui- mème", saaledes at man ^{altid} skulde tilstræbe paa alle Omraader at være "plus habile que son adversaire".

Konklusion.

Efter dette hastige Overblik over hvorledes Stabs-spørgsmaalet har fundet sin Løsning i nogle af Udlandets større og mindre Mariner, kan jeg som Resumé udtrykke, at der overalt findes rene Flaadestabe med et nærmere angivet militært Arbejdsfelt, der igen efter Forholdene er delt i større eller mindre Underafdelinger med hver sin Leder og sit bestemte Arbejdsomraade

Med Hensyn til Uddannelsen konstateres det, at baade England, De Forenede Stater, Frankrig, Italien og Sverrig nu lægger Vægt paa den egentlige Stabsuddannelse som særskilt Speciale for Søofficerer ligestillet med andre Specialgrene.

Det siger sig selv at et saadant Foredrag, som dette i Aften ikke udtømmende kan behandle disse Emner som de foreligger, i alle Mariner, og kun typiske Eksempler fra Udlandet er

Mine Kilder til disse, derfor medtaget. Oplysninger er baseret paa dels danske og udenlandske Tidsskrifter, dels paa danske Søofficerers Erfaringer fra Tjenesten i udenlandske Mariner.

Jeg er imidlertid forberedt paa at nogle betragter Erfaringer fra Udlandet med Skepsis, idet de hævder, at man ikke har megen Glæde af de Erfaringer, der kan hentes hjem fra Udlandet-dertil er vor Marine for lille,- og at man i det Hele taget ikke høster tilstrækkelig Udbytte af at lade Officerer gøre Tjeneste i Udlandet, idet disse, naar de kommer hjem skal være tilbøjelige til kritikløst, at overføre Udlandets Erfaringer fra de store Forhold direkte paa de smaa hjemlige Forhold.

Jeg tillader mig imidlertid at være af den stik modsatte Mening, thi det er og maa altid være af stor Værdi for selv den mindste Marine, der overhovedet endnu har krigsmæssige Opgaver, at skaffe sig Kendskab til sine eventuelle Modstanderes {d.v.s. Stormagternes} Taktik samt til deres øvrige maritime Synspunkter.

Blandt disse er ~~(vel)~~ Stabstjeneste med sine Regler for Ordreskrivning etc. vel isøvrigt eet af de Felter, der ^{best} lader sig omplante selv til den fattigste maritime Jordbund. Saalænge vor Flaade desværre ikke har Marineattachéer i Udlandet for at kunne holde os à jour med Udviklingen i moderne Mariner, vil det være til stor Udbytte for Marinen, dersom vor Flaadestyrelse ogsaa i Fremtiden vil stille sig lige saa velvilligt ^{overfor} til Søofficerernes Initiativ til at søge Tjeneste i Udlandets Flaader, som den hidtil har gjort, selv om de økonomiske Midler dertil altid har været og stadig er meget smaa.

Apropos Marineattachéer kan jeg ikke lade ^{være} at nævne, et Eksempel nemlig, at man ved at undersøge Listen over Corps-Diplomatique, akkrediteret den franske Regering, til sin Beskæmmelse finder, at Danmark og Equador er de eneste Stater, der ingen Marine- eller Militærattachéer besidder. Norge, som vi vel uden alt for stor Overvurdering endnu kan tillade os at sammenligne os med, har saaledes 2, nemlig ^{een} Luft- og een Militærattaché og indtil i Fjor desuden en Marineattaché, altsaa ialt tre!

Vender vi ~~(os)~~ nu til Slut efter denne lille Orientering Blikket paa de hjemlige Forhold er det jo ikke nødvendigt i denne Forsamling at komme nærmere ind paa Debatter, og jeg skal

derfor indskrænke mig til kun at nævne følgende hvad Marinestaben angaar.

Denne var inden Krigen etableret iflg. kgl. Resol. af 17/8 1911 som Marineministeriets og den kommanderende Admirals nærmeste Medhjælper i alle Spørgsmaal vedrørende Krigsforberedelsen, med 1 Chef og 3 Afdelingschefer *nemlig for hverholdsvise:*

- I) Den taktiske Afdeling,
- II) Mobiliseringsafdelingen,
- III) Afdelingen for Krigskort og Krigsfyr,

alle med bestemt fastsatte Arbejdskompetencer i Lighed med, hvad vi har set i Udlandet nu.

Efter Kgl. Anordning af 16/3 1923 bibeholdt Marinestaben væsentlig de samme Opgaver, men de 3 Afdelinger forsvandt. Endelig er der truffet en helt ny Ordning iflg. Søværnsloven af 23 Marts 1932, idet man ved at studere Loven faar Indtrykket af, at det er hele den Del af Marineministeriet, hvis Personel bestod af Søofficerer, der nu kaldes Marinestaben, *og at det* et meget stort Arbejdsfelt, som er nærmere ^{angivet} i Kundgørelsen A.9. 1932, *i Følge hvilken* Staben skulde organiseres i 3 Sektioner med en Kommandosektion, en Stabsektion og et Skibstilsyn, en Ordning, som *jeg* imidlertid er *uvidende* om endnu er ført helt ud i Livet. Af andre Afdelinger under Marinestaben nævner Loven kun to, nemlig Skibstilsynet og Efterretningstationen. I Bemærkninger til Lovens § 8 fremgaar endvidere at det nu er Kystflaadens Stab, der skal udarbejde de ledende Arbejder til Flaademateriellets Optræden paa Søen under Krigsforhold, altsaa formentlig i alt hvad angaar den krigsmæssige Forberedelse skal overtage den tidligere Marinestabs Arbejde. Tilsyneladende en Udvikling i modsat Retning end den der er foregaaet i Udlandet. Af andre Stabe er kun nævnt i Loven, at Kystdefensionen og - som noget nyt - ogsaa Flyvevæsenet skal have en Stab.

Noget fælles Reglement for Stabes Organisation, Sammensætning og Kompetence samt ensartede Regler, for baade større og mindre Kommandoers Stabes Arbejdsmetoder savnes - saa vidt mig bekendt - aldeles herhjemme, den eneste Instrux, der findes i denne Retning er "Instrux for Flågekaptajnen" af 1886, en Instrux, hvor god den end har været i sin Tid, nu maa siges at være forældet.

En meget følelig Mangel er ogsaa Mangleh paa Stabe i mindre Kommandoer, saaledes burde hver af vore 4 Divisioner have Officerer permanent til Tjeneste i hver sin Stab og det samme burde Flotillechefer i mere beskedent Format have. En Flotillechef kan ganske simpelt ikke overkomme alt alene under almindelige Forhold og maa vel langt mindre kunde gøre det i Krig. Derfor tvinges han nu ^{til} at ty til Officersbesætningen i det Skib, hvor han fører sit Kommandotegn, men dette gaar igen ud over vedkommende Skibs egen Tjeneste.

Selve Kommandomyndigheden bør altid udelukkende reserveres den Kommanderende. Begreberne Stabschef og Souschef som Myndigheder er kun til Dels nødvendige i større Eskadrer, - hvor den Komd. maaske ogsaa bør have en personlig Adjutant -, men selve Stabsarbejdet bør udføres af dertil kvalificerede Officerer, som det i og for sig er unødvendig at hæfte ~~en~~ en særlig Titel paa, men som tilsammen skal danne "den Kommanderendes upersonlige Hjælpemiddel". Det er det, vi hidtil har savnet herhjemme og som jeg bl.a. i Aften gerne vilde slaa til Lyd for.

Bekostningsspørgsmaalet hertil kan næppe komme til at spille nogen større Rolle, man behøver blot at anvende dertil egnede Officerer, som selvfølgelig helst skal være til denne Tjeneste igennem nogen Tid - selvfølgelig ogsaa i saa høj Grad som mulig - ved Mobilisering.

Uheldigt er det, at vi her hjemme har samme Betegnelse for 2 ganske forskellige Begreber, nemlig at der ved en Stabsofficer baade forstaas Officer over en vis militær Charge, og ogsaa Officer til Tjeneste, der uanset denne Grad gør Tjeneste i en Stab. Der bør derfor rammes en *Pæl* gennem den antikverede Betragtningsmaade at anse Specialet Stabstjeneste som rangerende over andre Specialer, hvorfor det heller ikke er et moderne Standpunkt at uniformere de Officerer, der gør Tjeneste i Stabe, anderledes end andre. Stabsdistinktioner bør i vor Tid kun anvendes ved ceremonielle Lejligheder (altsaa Gala) samt til Høftjeneste.

Da vor Marine, saa at sige, for Tiden ligger i Støbeskeen, er der maaske Muligheder for at man ved Overvejelsen af Planerne angaaende Søofficerernes videregaaende Uddannelse, ogsaa vilde tage Hensyn til at give dem en Stabsuddannelse svarende til, hvad f. Eks. Hæren herhjemme allerede i en Aarrække har givet sine Officerer, og

svarende til hvad Udlandet, som allerede nævnt, overalt giver sine Officerer.

Sverrig synes mig at have fundet den mest tiltalende Form for forsat Undervisning af Officerer, som iøvrigt til Dels er den franske Uddannelse afpasset til et mindre Land, med en almindelig kortere fælles Uddannelse først, senere efterfulgt af flere mindre Specialkursus, med f. Eks. en Stabsuddannelse, en Artilleri-, en Torpedo-, en Mine- og en Kystdefensionsafdeling, hvor Officererne efter Kvalificatⁱoner og Valg gennemgaar een eller flere Specialafdelinger.

Undervisningen paa en saadan Skole skulde da herhjemme kun omfatte faa Fag og gives rent universitetsmæssig, og ikke som Undervisningsformen paa den ^{nu}afdøde Officersskole, hvor man i alle Fald i tidligere Tid, var ved at drukne i et Utal af Fag med en udpræget skolemæssig Undervisningsmetode og Leksieterpning. Ligesaa nødvendig en saadan kan være for Kadetter, ligesaa forkastelig maa den siges at være for Officerer.

De derpaa følgende - fortrinsvis praktiske - Specialskoler kunde da f. Eks. foregaa ved Divisionerne med (f. Eks.) den nuværende Skoleplan for Officerers Uddannelse til Undervandsbaadstjeneste som Rettesnor, medens Stabsafdelingen kunde foregaa paa en særlig Skole.

De nærmere Detailler for en saadan Søkrigsskole, skal jeg imidlertid afholde mig fra at komme ind paa, det ligger selvfølgelig udenfor min Kompetance og er i bedre Hænder hos den dertil egnede Skolekommission.

Til Slut vil jeg gerne præcisere, at Formaalet med mit Foredrag i Aften i Hovedsagen var, at bringe paa Bane Ønskeligheden af at faa velorganiserede Stabe med ensartede Arbejdsregler ogsaa udenfor de høj^ere Kommandoer, samt at den moderne Søofficer ogsaa i vor lille Marine, gennem en dertil egnet Undervisning, kan blive opdraget til at yde saa god Fyldest som mulig til Stabstjeneste. Dersom det imidlertid efter denne Redegørelse skulde vise sig, at disse Ønsker i Almindelighed ikke deles af Selskabets Medlemmer, d. v. s. af Søofficererne selv, saa maa jeg for min Part beklage dette, samt erkende, at jeg i Aften har været en daarlig Advokat for en udmærket Sag.

INDLÆG I SØLØJTNANTSSELSKABET

den 14. Februar 1933.

De Tanker, som Orlogskaptajn Kjølisen har gjort sig til Talsmand for, vil jeg gerne give min fulde Tilslutning, og jeg mener at kunne gøre dette med god Berettigelse, idet jeg allerede for nogle Aar siden i Tidsskrift for Søvesen har offentliggjort en Række Foredrag i Stabstjeneste, hvor jeg slaar stærkt til Lyd for de samme Tanker.

Det kan formentlig være af Interesse at knytte nogle ~~bestemte~~ kommentarer hertil for at belyse Udviklingen herhjemme.

En af de banebrydende Organisationsændringer ved Søværnsloven af 1909 var netop Skabelsen af en Flaadestab, idet der tidligere kun havde eksisteret en " Forsvarsministerens Stab ". Vor første egentlige Flaadestab, der etableredes i 1910, var i enhver Henseende tilfredsstillende og tidssvarende organiseret. Dens Organisationsformer fremgaar af de ved kgl. Anordning fastsatte Instrukser af 17^e August 1911 med dertil hørende Bestemmelser om Kommandoordning for Hær og Flaade. I Henhold hertil var Flaadestaben inddelt i 3 Afdelinger en taktisk Afdeling - en Mobiliseringsafdeling og en Efterretningsafdeling, hvorunder blandt andet Flaadens Mærkevæsen sorteredes. Som Chefer for Staben ^{beordredes} fortrinligt praktisk uddannede Stabsofficerer, ligesom de tilkommanderede Afdelingschefer var i særlig Grad kvalificerede Officerer. Til hver af Afdelingerne tilkommanderedes yngre Officerer til systematisk Uddannelse. Af Instruksen fremgaar klart, at Flaadestabens Hovedopgaver var at beskæftige sig med Flaadens Krigsberedskab og Effektivitet og alle Spørgsmaal vedrørende Krigsforberedelsen.

Blandt andet skal fremhæves, at det var Chefen for Flaadens Stab's Ret og Pligt at fremkomme med Forslag til Udvikling af og Forandring i alle Forhold, der ^{havde} Betydning for Søforsvarets Effektivitet og Flaadens Evne til at løse sine Opgaver.

Denne Flaadestab udrettede et meget betydeligt ^{Studs} Arbejde, og det er ikke for meget sagt, at den i væsentlig Grad bidrog til, at vor Flaade gik saa velforberedt ind i Sikringsstyrken, og naar hele Mobiliseringen og Krigsberedskabet klappede, skyldes det i sær-

lig Grad denne vel organiserede Flaadestabs Forarbejder.

Som bekendt var Viceadmiralen den Gang designeret kommanderende Admiral, i Fredstid var Flaadestaben saavel underlagt Viceadmiralen som Ministeriet, men denne Dualisme frembød ikke større Vanskeligheder, da Stabens Underlægningsforhold var nogenlunde klart tilrettelagt.

Under Sikringsstyrken indgik Flaadestaben direkte i Flaadekommandoen, beklageligvis medførte Personelkravet at dens indre Struktur d.v.s. Afdelingerne til Dels opløstes, idet Princippet jo netop er, at Fredsorganisationerne skal være de samme som Krigsorganisationerne.

Efter Sikringsstyrken traadte Flaadestaben atter i Funktion, men ikke med den oprindelige faste Organisation.

Ved Søværnsordningen af 1922 omdøbtes den til Marinestab, men dens Ulykke blev, at dens Stilling var yderst uklar efter Loven, idet den paa den ene Side var Marineministeriet direkte underlagt samtidig med, at den var Viceadmiralens Krigsforberedelses Stab og designerede Stab i Krigstid, ^{og} tilmed var Viceadmiralens Stilling ogsaa ^{herom} i høj Grad diskutabel, idet der var paalet ham et betydeligt Ansvar uden tilsvarende Myndighed. Staben kom til at lide haardt under disse uklare Forhold og kom til at sande det gamle Ord, at ingen kan tjene to Herrer. Der tilkommanderedes efterhaanden ikke længere Afdelingschefer, og i det hele kun faa og hyppigt vekslende Officerer, der derfor hverken kunde faa den fornødne Indsigt eller Interesse. I øvrigt blev der i Staben lagt al Vægt paa stadigt at holde det egentlige sømilitære Stabsarbejde i Højsædet, men efterhaanden daledede Marinestabens direkte Indflydelse.

Marinestabens uheldige Dobbelt-Stilling ophævedes, da Viceadmiral Wenck selv blev Chef for denne.

Ved Søværnsordningen af 1932 blev der skabt Betingelser for, at Marinestaben atter kunde genvinde sin Betydning.

Man maa selvfølgelig ikke være blind for, at i en lille Marine som vor, der tilmed lider under de største pekuniære Vanskeligheder, ^{er det vanskeligt} at skabe de samme udprægede Særorganer som i større og mere velhavende Mariner og at ~~det~~ administrative og detailøkonomiske Spørgsmaal trænger sig i Forgrunden.

Men er man nu for det første ikke herhjemme gaaet alt for vidt i Retning af først at decentralisere for derefter direkte at centralisere alt under Centraladministrationen, og overlæser man ikke derved Marinestaben saaledes, at den ikke bliver den gennemorganiserede Krigsforberedelsesstab, som den burde og kunne være.

Jeg vil gerne ganske slutte mig til de tidligere her i Selskabet af Kommandørkaptajn Grandjean herom framsatte Udtalelser, ligesom jeg altsaa ogsaa ganske slutter mig til Orlogskaptajn Kjølens Advokatur.

Det er af aller største Betydning for Søværnet at have en egentlig Marinestab ikke alene for Flaadens Ledelse og Udvikling, men ogsaa for Forholdet til Hæren og for Flaadens Omdømme, og det forekommer mig, at det meget maa haabes, at vi, naar alt nu falder noget mere i Ro, gaar ind for en Marinestab organiseret efter de anerkendte Principper.

Hvad angaar Officerernes stabsmæssige Uddannelse, saa er ogsaa paa dette Omraade en fuldt organiseret Marinestab af største Betydning, thå herfra skal alle Dele af Søværnsledelsens strategiske og taktiske Ideer udgaa, den bør være hele Stabsuddannelsens Centralorgan.